

ČASOVĚ–TEMATICKÝ PLÁN A OBSAH

Z	1. Zpátky ve škole	2
	2. Kdo má na mě největší vliv	4
	3. Děti v nebezpečí	6
Ř	4. Tajemství starého bunkru	8
	5. Mapa k pokladu	10
	6. Pomoc, zabloudil jsem!	12
Li	7. O Čechovi	15
	8. Na stupních vítězů	17
P	9. Návštěva Prahy	20
	10. Vánoční trhy	22
	11. Pramen Vltavy	24
Le	12. O Pradědovi	27
	13. Zloděj	29
	14. Cvičení horské služby	32
Ú	15. Jak to bylo s Hadu	35
	16. Můj život v pravěku	37
	17. Výlet do Dolních Věstonic	38
B	18. Vykopávky	41
	19. Preventivní prohlídka	43
D	20. Rikitan se objevuje podruhé	45
	21. Jak Křemílek a Vochomůrka zasadili semínko	47
K	22. Včelař Pepa	49
	23. Broučci na pouti	52
Č	24. Cyklistický průkaz	54
	25. Pepovo rozloučení	56

PŘÍLOHY

1. šablona ALFA BOX	58
2. šablona RYBÍ KOST	59
3. šablona VENNŮV DIAGRAM	60

ZPÁTKY VE ŠKOLE

„Ahoj! Čau! Nazdar!“ volali čtvrtáci 1. září jeden přes druhého. Do radostného švitoření se najednou ozvalo našťvané „Čau“. To vstoupil do třídy Adam, zamířil rovnou do zadní lavice a mračil se jak sto čertů. Pepa se na něj udiveně podíval a přemýšlel: *Proč si sedl do zadní lavice? Přece vždycky seděl za mnou.*

Vtom do třídy vrazil rozesmátý Van, vrhl se na Pepu a radostně se vítali.

Za chvíli se objevila i usměvavá paní učitelka Yvona Rychlá. Přehlédla čtvrtáky milým pohledem a hned si všimla, že někteří žáci si pro letošní rok vybrali jiná místa. Několik minut mluvila o tom, co je tento rok čeká, čemu se budou věnovat, jaké projekty si pro ně vymyslela. Pepa se ze zvyku otočil za sebe, aby s Adamem sdílel radost z nového školního roku.

Ale za Pepou místo Adama seděla Gábina s Wendy. Pepův pohled tedy sklouzl do zadní lavice a zarazil se. Na Adamovi bylo vidět, jak je znuděný a že ho vůbec nezajímá, co paní učitelka říká. Pepa byl zmatený a otočil se zpátky.

Paní učitelka si toho velmi dobře všimla a řekla: „už jsem mluvila dost dlouho, teď povídejte vy mně, na co se těšíte, čeho se třeba obáváte, jak byste si čtvrtou třídu představovali... Pepo, můžeš začít, prosím?“ vybídla Pepu a podala mu fialový kamínek, který určoval, kdo může mluvit.

„Já se na 4. třídu moc těším, hlavně na to, jak budeme společně řešit různé projekty, a nejvíc na bádání v přírodě,“ řekl Pepa, ale vzápětí se ze zadní lavice ozvalo nehezské pochechtávání.

Pepa úplně ztuhnul a vrátil kámen paní učitelce.

„Děkuji, Pepo, já se taky moc těším,“ řekla paní učitelka a obrátila se na Adama: „Tak teď mluv ty, Adame, když jsi Pepu tak nehezky přerušil.“

„Já jsem se do školy vůbec netěšil,“ řekl Adam a dal si záležet na tom, aby zdůraznil slovo vůbec. „Je to tady **fakt voprůz**. Neučíme se nic pořádného a **furt** se musím dohadovat při **skupinovce**. Mě to prostě **neba**. **Sorry**.“

„Jo, přesně, jak říká Adam, je to nuda!“ přidalo se několik dalších spolužáků.

Pepa se vyjukaně díval z Adama na paní učitelku... *Vůbec Adama nepoznávám, co se to s ním přes prázdniny stalo?* ptal se sám sebe. To už se ale začaly ozývat další hlasy, které stejně jako Pepa nechápaly, proč se Adamovi škola nelíbí...

„To není pravda!“ rozohnil se Dan. „Učíme se toho teda hodně, a nejen to!“
„Prosím tě, k čemu mi to bude?“ otráveně odsekl Adam. „Já nějaké pitomé živočichy nepotřebuju znát.“

„Ty třeba ne, ale mně se to líbí. A taky by byla ostuda nic nevědět,“ oponovala mu Magda, která chce být veterinářkou a kterou zvířata zajímají už od 1. třídy.

„A furt se s někým dohadovat a podřizovat se při skupinovce. Už mě nebaví poslouchat, domlouvat se a dělat, co chtějí ostatní!“ vykřikl Adam zlostně.

„Co to povídáš, Adame? Vždycky tě to bavilo a rád jsi pracoval s Pepou. Spolu jste tvořili skvělý tým a tvoje nápady byly vždycky výborné,“ odvětil Van.

Paní učitelka do debaty nezasahovala. Rozuměla tomu, že někomu přijde škola zbytečná, proto si to děti musí vyříkat samy, musí projevit svoje názory, aby si každý uvědomil, proč do školy chodí, jaký to má smysl, co zde očekávají...

1. Přečtěte text po rolích. Označ nadpis, který bys pro příběh vybral/a, a svoje rozhodnutí vysvětli. Můžeš vymyslet úplně jiný výstižný nadpis.

☐ První školní den

☐ Nespokojený Adam

☐ Hádka ve třídě

2. Přečti v Adamových výpovědích tučně vyznačená slova. Řekni, proč jsou tato slova označena, a nahraď je výrazy, které by byly při výuce vhodnější.

3. Napiš ve větách, co si ty myslíš o skupinové práci, co se při ní naučíš.

4. Vyjádři svůj postoj k následujícím výroky na PŘÍMCE POSTOJŮ:

1. Všechno si mohu najít na internetu, takže se nemusím nic učit zpaměti.
2. Ve škole se učíme samé nesmysly. Místo učení je lepší hrát počítačové hry.
3. Při skupinové práci se toho můžu hodně naučit.

(ukázka str. 57, cv. 1)

TAJEMSTVÍ STARÉHO BUNKRU

V říjnu se Pepova třída vydala na badatelskou výpravu do přírody směrem k hradu Kámen. Děti si sbalily do batohů všechno potřebné: malé lupy, zápisníčky a tužky, plastové krabičky na drobné nálezy, baterky a pravítka. Paní učitelka jim vysvětlila, že cílem výpravy je objevovat zákonitosti přírody, tedy hledat důkazy o tom, jak všechno spolu v přírodě souvisí.

Co by sis do batůžku sbalil/a ty?

Cesta vedla kolem rybníka Suchánek směrem k lesíku na kopci Veveří. Je to **nejhezčí kus přírody v Časové**, který byl vyhlášen přírodní rezervací. Když se děti prodíraly mladými smrčky na okraji lesa, objevily cosi nečekaného. Mezi stromy se skrýval starý, opuštěný bunkr. Betonová stavba zapuštěná v zemi byla napůl zarostlá mechem a lišejníky, kamenný vchod připomínal starou jeskyni.

Ukaž místo na mapě Časové.

„Co to je? Můžeme se podívat dovnitř?“ ptaly se děti horlivě. Paní učitelka přikývla, ale připomněla **důležité pravidlo**: „Pamatujte, že jsme tu jen návštěvníci. Hledejte, pozorujte, zapisujte, ale tiše a ohleduplně k přírodě.“

Napiš pravidlo vlastními slovy.

„No, to jsem zvědavá, co tu najdeme. Taková barabizna, fuj.“ utrousila Petra štitivě.

Uvnitř bylo chladno a šero, skoro tma. Hrubé zdi se leskly vlhkostí. Sem tam pronikal nějakou malou prasklinou paprsek denního světla. Děti rozsvítily baterky a viděly, že na několika místech vyrůstají ze spár kamenů malé kapradiny, mech a bledé houby.

Jak se sem dostaly, když tu skoro nesvítí slunce? přemýšlel Pepa. *Přemýšlej také.*

Adam našel u stěny prázdnou ulitu hlemýžďe. „Jak mohl žít tady?“ divil se.

„Pozor, slimák! Ať na něj nešlápneš!“ zabrzdil Pepa Adama, který se špičkou boty nebezpečně blížil ke slimákovi. „Tomu se tady v tom vlhku musí náramně líbit.“

Kája zvedla kámen u vstupu a hned ho s vyjeknutím odhodila. Ukrývali se pod ním drobní brouci. Stínky a svinky se daly na útěk, když na ně dopadlo světlo.

„Ještě že si Kája nevšimla toho křížáka támhle v koutě, to bys slyšela ten jekot,“

zašeptala Magda Gábíně.

Označ v tomto a předchozím odstavci názvy živočichů.

Všichni začali zapisovat své nálezy a kreslit co nejvěrnější obrázky. Někteří žáci přeměřovali spáry mezi kameny, aby zaznamenali co nejpresnější údaje.

Najednou je vyrušil Zbyňkův hlas: „**Vzadu na střeše bunkru roste strom přímo z kamene!**“

Uvažuj, za jakých podmínek je růst stromu možný.

Když děti vylezly nahoru, zjistily, že kmen vyrůstá z prohlubně, kde se po dešti drží voda a kde se naplavila vrstva hlíny a listů. Stačila trocha světla, vlhko a živiny, a ze semínka vyrostl stromek. Podle _____ děti hned poznaly, že je to bříza.

Na linku dopiš větu.

Malá prasklina v betonu stačila, aby si kořínky našly cestu a strom se na střeše udržel.

„To je přesně ono,“ shrnula objevy paní učitelka. „Vidíte, že i místo na první pohled chladné a kamenné může být plné života. **Živá a neživá příroda se potřebují, doplňují se a vzájemně si pomáhají** – bez kamene by strom neměl útočiště, bez vlhkosti by tu nerostly mechy, bez světla by nevyrašila kapradina...“

„A co ti brouci pod kameny?“ zajímala se Kája.

„V přírodě najdeme i takové živočichy, kteří mají rádi vlhká a temná místa a jsou přizpůsobeni k životu právě tam. Příroda je velmi moudrá,“ odpověděla paní učitelka.

„Já jsem myslela, že tu nic živého nebude. A ono je tu skoro víc přírody než venku,“ poznamenala Petra zamyšleně a spolu s ostatními spolužáky tiše pozorovala bunkr a celý prostor ozařovala baterkou místo vedle místa. Už to nebyla jen stará opuštěná vojenská stavba, ale opravdu se z ní stala přírodní laboratoř a živoucí důkaz toho, jak je v přírodě vše propojeno, jak si život najde cestu i tam, kde bychom to nečekali.

Cestou domů si každé dítě neslo nejen poznámky a náčrtky v sešitě, ale i poznatek: živá příroda vytváří zajímavá spojení s kameny, vodou, půdou i světlem.

Zážitky z exkurze jim ale zkazili _____, protože u každé lavičky, rozcestníku i místa k odpočinku se válela řůra smetí. Nejvíce nepořádku zaznamenali kolem Suchánku. *Dopiš, kdo dětem zkazil zážitky.*

Pepa celou cestu spřádal v hlavě plán, jak se pokusí s kuličkou Hadu podívat na minulost toho bunkru. Jen jestli to kulička svede, přenést jej o pár desítek let zpátky. **Chtěl totiž zjistit...** *Co myslíš, že chtěl Pepa o bunkru zjistit? Co by zajímalo tebe?*

1. V prvním odstavci podtrhni červeně, co bylo cílem výpravy.

2. Opiš do sešitu šedě označenou větu o živé a neživé přírodě.

Nakresli k ní obrázky a uveď příklady propojení živé a neživé přírody.

3. Vyber z textu jednoho zástupce živé přírody a vytvoř o něm badatelský list (název, zařazení do přírodovědného systému, obrázek a popis částí těla, zajímavost).

POVĚST O ČECHOVI (Alois Jirásek: Staré pověsti české, 1894, upraveno)

Ve čtvrté třídě se žáci učili o historii naší země a starých pověstech. Paní učitelka Rychlá připravila dětem pověst O Čechovi, kterou si můžete přečíst také:

Za Tatrami, v rovinách okolo řeky Visly se rozkládala část veliké vlasti Slovanů. V té zemi žilo hodně rodů, které byly příbuzné jazykem, chováním i způsobem života.

Jednou ale začali bojovat o pole a vesnice. Bojoval rod proti rodu, příbuzní proti příbuzným a hubili se navzájem. V ten čas dva bratři mocného rodu, oba vojvodové, Čech a Lech, se spolu domluvili, že kvůli bojům opustí rodnou zemi.

Řekli si: „Najdeme si nová sídla, kde bude náš rod žít v pokoji a bude pracovat.“

Svolali své rody, rozloučili se s rodnou zemí a vyrazili na západ, do neznámých končin. V čele průvodu šli zvědové a ozbrojení muži, uprostřed šedovousý vojvoda Čech, statný a silný, dále jeho bratr Lech a kolem nich starostové rodů. Za nimi starci, ženy a děti na velkých vozech, na koních, stáda dobytka a na konci pak opět ozbrojení muži.

Přebrodili řeku Odru a vstoupili do neznámých hornatých končin. I tam a dále v krajinách při řece Labi našli osady, jejichž obyvatelé hovořili stejně jako oni.

Přebrodili Labe. Najednou byl kraj pustší a osad ubývalo. Osady byly daleko od sebe a obyvatelé mluvili cizím jazykem. Vysílení došli ke třetí velké řece, Vltavě.

*I tu přebrodili, ale čeled' si začala stěžovat, že není konce **klopotné cesty** a **nikde stálého odpočinutí**. Tu vojvoda Čech ukázal před sebe na vysokou horu a řekl: „Dojdeme pod tuto horu a tam si odpočineme.“*

*Došli a utábořili se na úpatí hory jménem Říp. Vojvodové a nejstarší z rodu prohlédli půdu kolem a zjistili, že je úrodná. **Ráno za rozbřesku** vstal Čech a vydal se sám vzhůru na vrchol Řípu. Když vystoupil nahoru, široký kraj se před ním otevřel a kolem dokola spatřil hluboké lesy i rozlehlé louky. Řeky se třpytily v slunci jako stříbro a hemžilo se to v nich rybami.*

*I zaradoval se Čech, že našel **příhodné místo** pro svůj lid. Když pak sestoupil, pravil lidem: „Našli jsme kraj, kde zůstaneme. To je ta **země zaslíbená**, kterou jsme hledali – zvěře a ptáků plná, medem oplývající. Tady **budeme mít hojnost** všeho i dobrou obranu proti nepřátelům. Jen jméno země nemá. Jak by se měla jmenovat?“*

„Pojmenujeme ji po tobě!“ zvolal nejstarší ze všech starostů. Hned všichni volali jako jedním hlasem: „Tvým! Tvým jménem! Po tobě ať se jmenuje!“

Vojvoda Čech, potěšen vůlí všeho lidu, poklekl a líbal zemi, novou vlast svého rodu. Radostně pak postavil na zem sošky bůžků, které nesli z původní vlasti a které je měly chránit. Rozdělali veliký oheň a radovali se.

1. Spoj k sobě (stejným číslem) slovní spojení v levém sloupci se správným vysvětlením ve 2. sloupci. Modrá písmena poskládej v pořadí podle čísel.

1. klopotná cesta	_____	Ě	vhodné místo
2. nikde stálé odpočínutí	_____	T	mít všeho dostatek
3. za rozbřesku	<u>1.</u>	P	těžká (namáhavá) cesta
4. příhodné místo	_____	S	země vytoužená, kterou jim Čech slíbil
5. zaslíbená země	_____	O	nebylo si kde odpočinout
6. mít hojnost	_____	V	za svítání, při východu slunce

2. Napiš v několika bodech, co všechno ses z četby dověděl/a o Čechovi. Důležité informace si můžeš v textu označit žlutě.

3. Přečti si, jak Nový encyklopedický slovník češtiny vysvětluje původ slova Čechy. Urči, jestli se tyto informace shodují s tím, co se píše v pověsti.

Původ slova Čech není úplně zřejmý. Nejpravděpodobněji se jeví domněnka, že slovo Čech se používalo ve smyslu <<chlapec-mladík s vlasy, vousy a ochlupením dospělého>>. Bezpečně však nevíme, jak slovo vzniklo.

A) Společně vyvod'te, co je to pověst, jak důvěryhodné jsou informace v pověsti.

4. Křížovka.

1. řeka, u které původně žili Čech a Lech	V							
2. bratr Čecha				E				
3. první řeka, kterou překročili					R			
4. poslední řeka, kterou překročili						A		
5. Čech a Lech byli...			B					
6. Jaký byl Čech?	S	T						(Přídavné jméno z textu, které odkazuje na jeho postavu.)
7. V O J								Vévodové – nahraď slovem z textu.

Tajenka: Češi společně se Slováky, Poláky, Rusy, Bulhary či Ukrajinci patří do skupiny společných národů, kterou nazýváme _____.

Josef Kainar: HOKEJISTA

Hokejista už se chystá.
Obléká si bílé tričko,
přes to tričko žluté tričko,
přes to žluté modrý dres,
už i do trenýrek vlez,
připíná si první chránič,
potom ještě druhý chránič,
třetí, čtvrtý, také pátý,
už je celý kulovatý,
všude na něm vrže kůže,
sotvaže se ohnout může,
za velkého funění
natáh boty s bruslemi,
co jsou ostré jako nůž,
potom jen ta přilba už,
rukavice, hůl a jede...
Jak to jede na tom ledě?
Bác, a leží. Bác, a zase.
Leží v celé té své kráse.
Je to s Mirkem, je to бледé.
Má dres. Bruslit nedovede.

1. Předved'te pantominou, co Mirek dělal.

2. Slož z písmen slova HOKEJISTA jiná slova.

3. Dopiš na linky slova souřadná a nahoru slovo nadřazené.

hokej, _____

hokejka, _____

hokejista, _____

4. Do tabulky slovních druhů dopiš slova z básně.

5. Podtrhni ve větách slova vícevýznamová. Užij je ve větách tak, aby byly zřejmé různé významy slov, a dokresli k nim obrázky.

Levé křídlo bylo vyloučeno za hru vysokou holí.

Byla to pecka, div že neprotrhl síť.

Pepa dojel k brance, udělal kličku a kotouč umístil do pravého horního rohu.

Na Pražském hradě to bylo taky úžasné. Klidně bych tam bydlela jako princezna. Nakonec jsme navštívili Petřín, ale tam mě našťval Pepa s Hynkem. Ztratili se v bludišti, přišli pozdě na sraz a ještě se tomu chechtali. To bylo vážně k vzteku. Celý výlet byl nádherný. Miluji historii a chtěla bych jet do Prahy znovu!

Z Hynkova deníku

*Dnes byl nejlepší den, protože nebyla škola, a hlavně **matika**! Jeli jsme do Prahy. Paní učitelka říkala, ať si dáváme **bacha**, ať se neztratíme. To se mi trochu povedlo. Nejvíc se mi líbilo metro. Když jsme sjížděli dlouhým eskalátorem, měl jsem pocit, že padám do propasti. Vagon metra jel tak rychle, až se mi třáslы nohy, ale strašně mě to bavilo. Přál bych si jezdit metrem do školy **každý** den.*

*Viděli jsme taky orloj. Nemohl jsem se dočkat, až bude poledne a figurky se začnou **hejbat**. Když se rozjely, vypadalo to jako mini divadlo. Pepa na to **čubrněl** jak **vejr**. A pak přišlo **zrcadlový** bludiště na Petříně. Šel jsem dovnitř s Pepou a mysleli jsme si, že bludiště profrčíme jako blesk. Omyl! V zrcadlech jsem viděl **svýho mega velkého** dvojníka a chechtal jsem se, až jsem **žuchl** na zem. Pepa tam zmateně šátral rukama po zrcadlech a hledal cestu. Jak jsme se tam zamotali, přišli jsme pozdě na sraz třídy, ale paní učitelka to pochopila. Byl to **suprověj** den – hlavně protože nebyla **matika**!*

1. Označ v zápisech do deníků, co se každému dítěti v Praze líbilo nejvíc a proč. Zjistí, co si všichni tři žáci zaznamenali společného.
2. Společně vyhledejte na plánu Prahy místa, která Pepova třída navštívila. Napiš, co bys chtěl/a navštívit v Praze ty a proč.
3. Najdi v textu, zapiš do tabulky a ztvárni barevně slova, která vyjadřují:
a) radost b) spokojenost c) napětí, obavy d) zklamání.

a)	b)	c)	d)

4. Společně opravte tučně označená slova v Hynkově zápisu.
 5. Napiš do sešitu podobný deníkový záznam o svém výletě. Nezapomeň uvést svoje pocity, které v tobě místa, situace a celý výlet vyvolaly.
- * Společně si přečtěte některou pověst k historii Prahy a sehraje ji po rolích.

1. Napiš životabáseň o řece Vltavě. Využij informace z textu:

Jsem _____

(přídavné jméno) _____

(přídavné jméno) _____

Pramením _____

Mám _____

Nemám _____

Jsem _____

Protékám _____

Přibírám _____

Napájí mě _____

Spojím se _____

Končím _____

Jsem _____

2. Společně se zaměřte na tučně zvýrazněná slova. Určete, co mají všechna slova či slovní spojení společného.

A) Přepište slova v 1. pádě na lístečky a vytvořte z nich **myšlenkovou mapu** nebo je naskládejte do **tabulky**, kterou společně vymyslíte. Doplňte další vhodná slova.

*** Nakresli, jak na mapě poznáš:** pramen, řeku, národní park, rašeliniště, horu:

1. Napiš na linky, jaký byl ovčák a Praděd (přídavná jména).

ovčák: _____

Praděd: _____

2. Napiš definici slova pastevec.

3. Vypiš z pověsti do tabulky všechna vlastní jména osob a vlastní jména zeměpisná. Odůvodni pravopis.

vlastní jména osob v 1. pádu č. j.	vlastní jména zeměpisná v 1. p. č. j.

4. Dopiš slova souřadná a slovo nadřazené:

ovce, _____

jehně, _____

5. Společně nakreslete obrázkovou osnovu nebo leporelo a pověst převyprávějte.

*** Napiš svůj vlastní příběh nebo básničku s využitím slov: ovce, hora, poklad.**

Tu noc Pepa spal neklidně. Zdálo se mu o šlépěji, o rybníce a vystrašených vydrách. Zbylé stromky na něj volaly, ať najde zloděje. Ráno, když se probudil, ležel na zemi čerstvě napadaný třpytivý sníh. Pepovy chmury byly ty tam a s Ájou vyběhli ven.

To už ale opět přicházeli lesníci. Pan Straka se přitočil k Pepovi a povídá:

„Pepo, tu máš, udělal jsem ti krmítko.“

„Au,“ sykl Pepa, když vzal krmítko do ruky. *Taky si mohl vzít ostřejší pilu...*

„Pepo, Pepo, postavila jsem sněhuláka!“ volala Ája. „Najdeš ho?“ Pepa se rozhlédl po zahradě a hned podle stop poznal, kam Ája svůj výtvar schovala. Při pohledu na zem se zarazil. Díval se na příjezdovou cestu, po které přišel pan Straka a pan Jelínek. Jedny stopy byly úplně stejné jako u pokácených jedlíček.

Ted' ne, musím počkat, řekl si Pepa. Za necelou hodinu se otevřely dveře a lesníci se šli nadýchat čerstvého vzduchu. Pepa se přitočil k panu _____, který si obouval gumáky s podpatkem ve tvaru podkovy, a vyhrkl:

„Pane _____, já vím, že ty stromky jste ukradl vy!“ *Dopiš příjmení.*

„Ale, Pepo, co to plácáš,“ rozohnil se lesník, „proč bych to dělal? Mohu mít od lesní správy dříví, kolik chci. Krást opravdu nemám zapotřebí a ty nemáš žádné důkazy.“

„Mám,“ stál si na svém Pepa, „a mohu vás usvědčit hned. Mám několik stop.“

„Nic nemáš, žádné stopy na mýtině nebyly. Nic jsme nenašli,“ oponoval lesník.

„To stačí, Pepo,“ ozval se najednou dědeček.

„Ale... já..., dědečku,“ zablekotal Pepa. Dědeček mu naznačil, aby mlčel, a poslal ho do kuchyně za babičkou. Pepa mu dal aspoň svůj notýsek se zápisky.

V poledne se otevřely dveře hájovny a v nich stál dědeček. Pepa byl jako na trní.

„Pepo, ty jsi ale detektiv, odhalil jsi zloděje. Ten má ale trefné příjmení, co?

Nakonec se nám přiznal. Moc ti děkuju. Jsi pašák,“ chválil dědeček Pepu.

„A pojď mi říct, jak to celé bylo.“

Pepa se pustil do vyprávění. „Stejně mě, dědečku, mrzí, že jsem nenašel také zloděje těch ryb,“ zakončil smutně, „ale vydry na břehu rybníka ho určitě znají.“

„Počkej, Pepo, říkáš, že u rybníka byly vydry?“ otázal se dědeček.

„Tak to jsi, hochu, přišel i na druhého zloděje,“ plácl se děda do kolen,

„to vydry nám kradou ryby! Někde musí být díra v oplocení. Ty kluku šikovná!

Tak ty jsi rozlousknul obě záhady,“ radoval se dědeček a Pepa s ním.

1. Vypracuj Pepův záznam všech důležitých indicií o krádežích a zloději a rozhodni, které důkazy pana Straku usvědčily:

2. Vysvětli, proč měl zloděj trefné příjmení. Společně říkejte zvířecí přirovnání:

Krade jako..., Rychlý jako..., Vysoký jako..., Pomalý jako..., Lstivý jako..., aj.

3. Slož přísloví z částí (očíslej je stejnými čísly). Vyber přísloví, které/která se hodí k chování pana Straky. Svůj výběr vysvětli.

1. Tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu,	_____ pomozme mu tam.
2. Kdo jinému jámu kope,	_____ až se ucho utrhne.
3. Kdo chce kam,	_____ hůl si najde.
4. Kdo chce psa bít,	_____ nežli holub na střeše.
5. Lepší vrabec v hrsti	_____ sám do ní padá.

4. Zapisuj do slovní pyramidy slova příbuzná se slovem PYTLÁK.

5. Urči slovní druh tučně napsaných slov: _____

Dědečkova hájenka, **Pepův** zápisník, **Andrejčín** sněhulák.

Utvoř stejný slovní druh ze slov vydra, babička, pytlák **a dopiš k nim vhodná**
podst. jm.: _____

Úkoly pro 1. skupinu k 1. odstavci:

1. Zakroužkuj v textu slova, která ukazují, že se děj odehrává na úplném začátku.
2. Jak vypadal svět v té době? Vyber nejvhodnější charakteristiku:
A) světlo
B) tma
C) lidé
D) zvířata
E) barvy
3. Co se v příběhu objevuje poprvé?
4. Myslíš, že už existuje Země tak, jak ji známe dneska? Svou odpověď odůvodni.

Úkoly pro 2. skupinu k 2. odstavci:

1. Co způsobilo změnu? Proč se Hadu začala pohybovat?
2. Najdi větu, kde se mluví o cestě/pohybu.
3. Co by mohla cesta/pohyb přeneseně představovat?
4. Jak si myslíš, že se Země v této době mění?

Úkoly pro 3. skupinu k 3. odstavci:

1. Podtrhni údaj, který ukazuje, že uběhlo strašně moc času.
2. Co převládalo v daném období na Zemi?
3. Co znamená, že se dinosauři vyvíjeli? Uveď nějaké konkrétní příklady.
4. Co se mohlo stát, že se planeta ochladila? Zkus vymyslet víc důvodů.

Úkoly pro 4. skupinu k 4. odstavci:

1. Jak se změnilo prostředí na Zemi?
2. Koho Hadu poprvé potkala?
3. Jak se život lidí lišil od dneška?
4. Myslíš, že jsme blíž dnešní době než době, kdy žili dinosauři? Proč?

Úkoly pro 5. skupinu k 5. odstavci:

1. Co mají všechny události z tohoto odstavce společného?
2. Jsou to příběhy jednotlivců, nebo dějiny lidí?
3. Jak by se tyto události daly zaznamenat, aby se na ně nezapomnělo?
4. Zkuste takový krátký záznam udělat.

Úkoly pro 6. skupinu k 6. odstavci:

1. Najdi v textu přesný rok.
2. Vzpomeň si na dobrodružství, která Hadu s Pepou zažila.
3. Zkus alespoň 3 společné situace poskládat, jak šly časově za sebou.
4. Co bys chtěl/a s Hadu zažít ty?

Společné úkoly:

1. Každá skupina představí svou část.
2. Skupiny se seřadí chronologicky za sebou. *(Důležitý je moment, kdy bude mezi 2. a 3. skupinou velká mezera, která naznačí, že uběhla velmi dlouhá doba.)*
3. Společně vysvětlíte pojmy: **časová osa, historie, vznik Země, vývoj.**

1. Rozdělte se na 3 skupiny. Každá skupina nastuduje jednu část textu, připraví k ní další zajímavosti nebo ukázky a přednese ji zbytku třídy.

2. Společné shrnutí. Doplňte do vět správné informace z textu.

Před mnoha _____ lety obývali území Moravy lidé, které archeologové nazvali „_____“. Podle jídelníčku bychom jim však měli říkat spíš „_____“.

Mamuta ulovili možná jednou dvakrát za _____. Z mamuta zužitkovali _____.

Lovci mamutů z jižní Moravy, na rozdíl od jiných pravěkých lidí, nebydleli v chladných jeskyních. Jako ochranu před drsným klimatem si stavěli příbytky ze _____.

Svá obydlí vytápěli _____.

3. Vytvořte ve třídě pravěkou tlupu:

- Každý člen tlupy si vymyslí pravěké jméno podle toho, co umí nebo co by chtěl v pravěkém sídlišti dělat (*ten, který udržuje oheň; ta, která šije oděvy...*).
- Role si rozdělte tak, aby „tlupa“ měla zastoupeny všechny činnosti, které potřebuje k přežití.

4. Napiš lovcí mamutů dopis. Můžeš využít osnovu:

- Oslovím ho jménem, které mu vymyslím.
- Napišu, co na něm obdivuji, co bych se od něj chtěl/a naučit, co bych s ním chtěl/a zažít.
- Napišu, co já bych ho naučil/a z dnešní doby, co bych mu ukázal/a.
- Rozloučím se a podepíšu se.

5. Zjistěte a na kartičky запиšte důležité informace o těchto živočiších: mamut, nosorožec a slon. Z informací sestavte VENNŮV DIAGRAM.

*** Sehrajte jako scénku lov na mamuta.**

1. Vytvoř PĚTILÍSTEK o včele.

2. Porovnej pomocí VENNOVA DIAGRAMU včelu a vosu.

1. VČELA

2. VOSA

* Nakresli včelu a vosu.

3. Zjisti, jaký vztah mají brouci a včely ke skupině hmyzu. (Vztah zakresli schematicky, pojmenuj slova nadřazená, podřazená a dopište slova souřadná.)

4. Přečti si informace o broucích (během asi 5 minut) a ve dvojicích si vzájemně řekněte, o čem jste se dočetli, co koho nejvíc překvapilo...

Brouci (*Coleoptera*) jsou jednou z největších a nejrozmanitějších skupin hmyzu. Zahrnují přes 400 000 popsaných druhů. Stále jsou přitom objevovány nové druhy. V České republice byl zaznamenán výskyt asi 7 000 druhů brouků. Mezi brouky patří jedinci velcí čtvrt milimetru, ale i exempláře dosahující velikosti přes 20 cm a hmotnosti 100 g, např. brouci rodu *Goliathus*. Jejich první pár křídel je vyztužen a tvoří krovky, které chrání druhý blanitý pár křídel. Velmi různé, ale zajímavé tvary mají tykadla brouků, která jsou vždy článkovaná.

Včela (*Apis*) je jeden rod blanokřídlého hmyzu. Charakteristickým projevem rodu včela je stavba díla z vosku vyprodukovaného včelí voskovou žlázou.

5. Vysvětli rčení – písemně i obrázkem.

NASADIL MI BROUKA DO HLAVY.

DOSTAL SE MU NA KOBYLKU.

6. Říkej významy slova kobylka a určete, proč je to slovo vícevýznamové.

7. Vyhledej v textu zdrobněliny a řekni slova „neutrální“, pokud existují.

8. Předved'te jako scénku s dialogem sloku o majce.

*** Vysvětli, co je to pout', a řekni, jestli jsi už nějakou pout' navštívil/a.
Napiš, co bys chtěl/a na pouti vidět, slyšet, ochutnat, zažít, vyzkoušet...?**